

Motion till riksdagen 2005/06:Kr41

av **Birgitta Sellén m.fl. (c)**
med anledning av prop. 2005/06:192

Lära, växa, förändra – Regeringens folkbildningsproposition

Förslag till riksdagsbeslut

1. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anføres om folkbildningens betydelse för ett Sverige där människor kan växa och tillsammans bygga samhället underifrån.
2. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anføres om ökad samverkan samt enhetliga regler för funktionshindrade när det gäller folkhögskolor.
3. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anføres om att läkare skall kunna ordinera en kurs på folkhögskola eller en studiecirkel.
4. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anføres om att göra en översyn av reglerna för det korttidsstudiestöd som är kopplat till rehabilitering.
5. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anføres om att etiska råd tillsätts och att man i samarbete med Folkbildningsrådet tar fram riktlinjer för detta.
6. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anføres om att allas rätt till bredband måste lösas med andra resurser än dem som är avsedda för folkbildningen.

Motivering

De mötesplatser som erbjuds medborgarna i Sverige genom folkbildningen är oerhört värdefulla för den svenska demokratin. Mötesplatserna ger människor redskap för att påverka samhällsutvecklingen. Med en god folkbildning får vi ett rikt medborgarinflytande. Utöver det egenvärde som folkbildningen har i att människor tar till sig nya kunskaper, har folkbildningen ett mervärde i att när människor samlas kan kreativiteten växa och nya idéer komma fram. Detta kan leda till att den lokala tillväxten stärks, till exempel genom att nya

Fel! Okänt namn på

entreprenörskap eller kooperativ växer fram. Av ovanstående anledningar är det av stor vikt att vi har en folkbildning som finns i hela landet och som håller en hög kvalitet. Vi vill understryka folkbildningens betydelse för ett Sverige där människor kan växa och tillsammans bygga samhället underifrån. Detta bör ges regeringen till känna.

Att människor får möjlighet att göra något som känns meningsfullt och intressant på sin fritid är i det närmaste en nödvändighet för människors välbefinnande. Här spelar folkbildningen en stor roll för att förbättra den svenska folkhälsan. Folkbildningen har också en viktig integrationsskapande roll som måste tillvaratas. Det görs även insatser som gagnar funktionshindrade. Om människor träffas kring likartade intressen, erbjuds tillfällen till förbättrade språkkunskaper, söker kunskaper och insikter om andra människors kultur och bakgrund – kan positiva möten och en ökad förståelse uppstå.

I ett allt hårdare och kallare samhälle med mindre resurser för den gemensamma välfärden har den ideella sektorn en oerhört viktig roll. Folkbildningen ger människor en plattform för socialt ideellt arbete.

På grund av att Socialdemokraterna misslyckats med att bygga en framgångsrik gymnasieskola ökar också efterfrågan på folkhögskolekurser. Folkhögskolorna erbjuder en studieform som ofta passar dem som haft det svårt att passa in i Socialdemokraternas konformistiska skolsystem. Denna efterfrågan måste mötas med ett ökat utbud och det kan bara göras genom bättre resurser för folkhögskolorna. Även för andra utsatta grupper i samhället spelar folkbildningen en viktig roll, till exempel för de arbetslösa där stödet till särskilda insatser har minskat. Människor har behov av att ta till sig kunskaper och information på olika sätt och att själva få bestämma arbetstakt och mål. Här är folkbildningens olika typer av pedagogik ovärderliga.

Centerpartiet lägger tillsammans med Allians för Sverige en motion om folkbildningen. Därutöver har Centerpartiet några ytterligare åsikter för att stärka folkbildningen.

När det gäller funktionshindrades möjligheter att påbörja studier på folkhögskola finns inget enhetligt regelverk och ingen bra samverkan mellan olika myndigheter för att lösa boendebehov, assistentbehov och olika hjälpmedel på den aktuella skolan. Vad som ovan anförts om ökad samverkan samt enhetliga regler för funktionshindrade när det gäller folkhögskolor bör ges regeringen till känna.

Studieförbund och folkhögskolor har sin givna plats i arbetet för hälsa bland de vuxna. Det handlar om att det sociala kapitalet ska kunna växa. Det totala anslaget från stat, landsting och kommuner måste ha en sådan omfattning att det ger goda förutsättningar för folkhögskolor och studieförbund att möta ökande och delvis nya behov av folkbildning. Centerpartiet välkomnar att regeringen vill öka människors insikt om vikten av förändrade värderingar och levnadsvanor. Men detta måste även efterlevas och verkställas i praktiken. Till exempel för att rehabiliteras vid sjukdom behöver patienterna få något annat än sin sjukdom att tänka på. Då bör läkare kunna ordinera en kurs på folkhögskola eller en studiecirkel till den patient som exempelvis är utbränd. Detta bör ges regeringen till känna.

Vissa personer som till exempel drabbats av sjukdom kan ha behov av att rehabiliteras genom verksamhet inom folkbildningen. I dag gäller korttidsstudiestödet bara för personer upp till 64 år, men självklart drabbas många äldre av den typ av sjukdom som kan rehabiliteras med hjälp av folkbildningens verksamhet. Regeringen bör därför göra en översyn av reglerna för det korttidsstudiestöd som är kopplat till rehabilitering. Detta bör ges regeringen till känna.

Centerpartiet instämmer i vad Sveriges Kommuner och Landsting anser om kvalitetsarbetet inom folkbildningen:

Folkbildningsrådets ansvar för kvalitetssäkring och kontroll bör stärkas. Det är inte bra om landsting, regioner och kommuner indirekt får en roll som granskare av tillämpningen av regler för statsbidrag. Tydliggör folkbildningsrådets roll som myndighet och stärk kvalitetsuppföljning och utvärdering.

Folkbildningen har en viktig roll för personer med funktionshinder. För att möta det ökade behovet av utbildningstillfällen bör en närmare samverkan mellan kommuner, landsting och folkbildning utvecklas.

Kvalitetsarbetet inom folkbildningen måste bedrivas målmedvetet och systematiskt. Studieförbunden har ett gemensamt ansvar för att hantera uppkomna gränsdragningsfrågor etcetera. Vi tycker det är viktigt att studieförbunden gemensamt kan verka för kvalitet och etik i verksamheten. Därför föreslår vi att etiska råd tillsätts och att man i samarbete med Folkbildningsrådet tar fram riktlinjer för detta. Detta bör ges regeringen till känna.

Dessutom riktar Centerpartiet kritik mot regeringen med tanke på att det är anmärkningsvärt att regeringen inte hanterat överläggningar med Svensk Idrotts Studie- och Utbildningsorganisation, SISU, före propositionens presentation. Idrottsrörelsen behöver en långsiktig lösning för att säkerställa att de är garanterade pengar från regeringen och även för kompensation för uteblivna pengar från kommunerna. När vi kräver kvalitet ifrån studieförbunden måste man också kunna kräva kvalitet i hanteringen av frågorna hos regeringen.

Amatörkulturen är en självklar del av det lokala kulturlivet – en grogrund för den enskilda människans växande och en inspirationskälla i det lokala samhället. Genom amatörkulturen möter människor kultur på lokal och regional nivå. För att finnas, fungera och utvecklas behöver amatörkulturen – utöver sina egna eldsjälur – både mötesplatser och ett pedagogiskt och ämnesmässigt stöd. Centerpartiet är i dag därför nöjda med propositionens skrivningar om centralt anslag till amatörkulturen via Statens kulturråd. Därtill är skrivningarna om det lokala och regionala samspelet mellan amatörkulturen och studieförbunden bra.

Vi ser positivt på att regeringen kommer att uppdra åt Folkbildningsrådet att genomföra särskilda insatser för att förbättra förutsättningarna för medborgarna att använda den moderna tekniken. Vi menar dock att regeringen har en alltför snäv syn på frågan. De e-tjänster som i dag utvecklas på olika håll i samhället ska kunna användas. Kunskapsklyftan mellan uppkopplade och inte uppkopplade svenskar blir allt djupare. Det är inte acceptabelt att en tredjedel av medborgarna står utanför och inte kan använda sig av de möjligheter som

Fel! Okänt namn på

erbjuds. Vi i Centerpartiet är positiva till det som i propositionen tas upp angående detta; utbyggningen av bredband får inte belasta folkbildningens anslag. Allas rätt till bredband måste lösas med andra resurser än folkbildningens. Detta bör ges regeringen till känna.

Detta är den andra stora folkbildningsutmaningen för att utveckla och stärka demokratin. Den första, i början av förra seklet, gjorde det möjligt för stora grupper som tidigare varit utanför att göra sina röster hörda. Nu ska medborgarna lära sig ett nytt språk, ett nytt sätt att delta i samhällslivet. Medborgarnas förmåga att söka och hitta information, skaffa sig kunskap och att föra en dialog på Internet kommer att ha en stor betydelse för deltagandet i den politiska processen i framtiden.

I grunden är det en demokratisk fråga, en fråga om delaktighet i samhällsutvecklingen. Det formella utbildningsväsendet klarar inte detta. Här har folkbildningen kompetens, erfarenhet, dessutom en unik infrastruktur och inte minst en pedagogik som passar studieovana. Det är en stor utmaning att motivera dem som inte ser någon nytta med digitaliseringen, att få dem att utifrån egna behov och egen lust lära sig att använda sig av de möjligheter som finns. Den enskilde måste se vad just han eller hon har för nytta av Internet. Propositionens skrivningar om att folkbildningens aktörer ska anlägga ett underifrånperspektiv för att identifiera och rekrytera deltagare, samt utveckla metoder för uppsökande verksamhet, ligger i linje med detta.

Stockholm den 5 april 2006

Birgitta Sellén (c)

Lars-Ivar Ericson (c)

Margareta Andersson (c)

Kenneth Johansson (c)

Jan Andersson (c)

Birgitta Carlsson (c)

Sofia Larsen (c)